

Panun rakinoita

"HOMEERISTA JA SUOMALAISTA"

Kiven "veljekset" ruotsinnettuna.

Elmer Diktonius sai jokin aika sitten valmiiksi Aleksis Kiven "Seitsemän veljeksien" ruotsinnoksen, joka Marcus Collinin kuvittamana ilmestyi Ruotsissa Nordstedtin (Suomessa Schildtin, kustannuksella. Huomattavimman suomalaisen romaanimme uusi ruotsinnos, järjestyksessä toinen, on herättänyt Ruotsissa verraten suurta huomiota, minkä suomalainen kirjallisuudenystävä ilokseen toteaa. Niinpä tukholmalainen suurlehti Dagens Nyheter julkaisi loppusyksyllä paripalstaisen arvostelun ja esittelyn, jonka nimimerkkiä O. H-g valittiin vasti en tunne.

Jo otsikko on komea ja huomiota herättävä: "Homeriskt och finskt" — homeerista ja suomalaista. Arvosteluun liittyy myös taiteilija Collinin kuvituksesta näyte, joka esittää veljeksiä koruttoman, mutta vankan joulutateriaansa kimpussa. Kirjoittaja

esittelee aluksi Aleksis Stenvallin, joka "kutsui itseään Aleksis Kiveksi": muutama sana runoilijan elämänvaiheista ja muutama viittaus hänen elämänsä traagiikkaan, jota oikeastaan lievitti vain hänen toivonsa saada tunnustusta kuolemansa jälkeen.

Ruotsintajalle, mainiolla Diktoniuksellemme, kirjoittaja omistaa monta mairittelevaa sanaa. Vaikka hänen mielestään aikaisempikin ruotsinnos on ansainnut täyden tunnustuksen (viittaus mm Per Hallströmin kauniiseen esseeseen) hänen mielestään kysymyksessä nyt on Käännös, isolla kirjaimella, mikäli, niinkuin kirjoittaja tunnistaa, hän asiaa pystyy arvostelemaan tuntematta alkuperäistä suomalaista laitosta. Ruotsinnoksessa on kielellistä taitoa ja loistoa, joka takaa, että jokainen sivu muodostaa ehjän taiteellisen kokonaisuuden ja että jokainen lause on rytmillinen ja sisällyksen puolesta johdonmukainen osa runollis-realistisessa kokonaisuudessa, joka synnyttää valtavan, eris-

kummallisen ja hartaan tunnelman. Kauniita sanoja, joista tietysti Diktonius saa ottaa itselleen osan, pääosan jäädessä Kiven osalle, edellyttäen, taas, että ruotsintaja, kuten uskottava on, on pitäytynyt alkutekstissä ja Kiven hengessä. Noita saatteja kirjoittaessani tuli mieleen Alex Matsonin suomalaisessa kirjallisuudentutkimuksessa uraa uurtava teos "Romaanitaide" jonka Tammi toista vuotta sitten kustansi. O. H-g samoinkuin Matson kiinnittää huomionsa taideromaanissa aina valitsevaan symmetrisyyteen ja runollis-realistiseen tasapainoon ja sopusointuun rakenteellisessa mielessä, mikä Kiven "veljeksissä" on kiistämätön ja varmasti minkä maan hyvänsä kirjallisen kritiikin kestävä piirre.

Diktonianista — herra Diktoniuksen nimestä on ruotsalaisessa ammatistanastossa muodostunut todella kalskahtava adjektiivi! — käännöstä lukiessaan arvostelija sanoo alitajuisesti koko ajan vaistonneensa määrätyn kirjallisen vertauskohdan läheisyyden. Lopulta hän tajusi mistä oli kysymys — itsestään Homeroksesta! johon hänen mielestään viittaa teoksessa sen huumorin ja juhlavuuden, karkeuden ja sydämellisyyden, puhdassydämisen hurskauden ja puoleksi

kätketyn pilailun vuorottelu. Ruotsinnoksena D:n "Seitsemän veljestä" lisäksi on verrattavissa Erland Lagerlöfin "Ilia'an" ja "Odysseen" ruotsinnokseen. Näin Dagens Nyheter.

Veljesten vaiheet selostetaan sitten suurin piirtein, mutta silti säästään lukijalle mahdollisuuden nauttia kirjan tarjoamista jännitysmomenteista. Kunkin veljeksien henkilökuva piittää kirjoittaja selvänä ja yksilöllisenä — ". . . yksilöitten muodostama kokonaisuus". Lopuksi mainitaan eräitä mieleen juolahtavia yhtymäkohtia maailmankirjallisuudesta, kuten Raamattu Jaakopin poikineen, Runeberg ja ennen kaikkea hänen "Hirvenhihtäjänsä", joskin esim. viime mainitusta huomautetaan, että yhtäläisyydet ovat vähäiset, eroavaisuudet suuret. Huumorinsa ansiosta oli Kivi yläpuolella aiheittensa — huumori on aina kaiken yläpuolella — mutta muuten eli hän kuvattaviensa tasalla.

Myös Collinin luonteenomaisuudessaan mestarillinen kuvitus saa tunnustusta.

Ilmeisesti tämä ruotsinnos kansalliskirjallisuutemme mestarillisimmassakunniaa Kivelle ja hänen isänmaallisuudelta on tuottanut.
leen.